

2. Статистичний бюлетень за січень-липень 2010 р., № 1. – С. 50-54.
3. Статистичний бюлетень за січень 2010 р. – К. : Вид-во Держкомстат України, № 1. – С. 50.
4. Бюлетень Національного банку України за березень 2010 р. – С. 10. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.
5. Семиноженко В. Україна в 2020 р.: дві версії одного майбутнього / В. Семиноженко // Урядовий кур'єр. – 14 серпня 2010 р., № 150. – С. 18-19.
6. Контракти, № 48. – 30.11.2009. – С. 15.
7. Невідома Манька – облігація // Урядовий кур'єр. – 7 вересня 2010 р., № 164. – С. 6.
8. Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік // Урядовий кур'єр. – 28 липня 2010 р., № 137. – С. 25.
9. Міткалева А. Роботодавці просять допомоги / А. Міткалева // Урядовий кур'єр. – 10 листопада 2010 р., № 208. – С. 6.
10. Закон України "Про державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік" // Урядовий кур'єр. – 28 липня 2010 р., № 137. – С. 23.
11. Про соціально-економічне становище України за січень 2009 р. – К. : Вид-во Держкомстат України. – 2009. – С. 43-44.
12. Про соціально-економічне становище України у січні 2010 р. – К. : Вид-во Держкомстат України. – 2010. – С. 44-45.
13. Про соціально-економічне становище України за січень-липень 2010 р. – К. : Вид-во Держкомстат України. – 2010. – С. 50-52.
14. Попович Н. Вплив іміджу України на розвиток бізнесу / Н. Попович. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.innovations.com.ua/uk/conference/8/45/1253>.
15. Безбар'єрне підприємництво // Урядовий кур'єр. – 30 вересня 2010 р., № 181. – С. 7.
16. Поритко А. Не з того боку / А. Поритко // Контракти. – № 22. – 31.05.2010. – С. 34.

Рывак О.С. Инвестиционная деятельность в Украине

Начиная с 2008 г., наблюдается пролонгированное свертывание инвестиционной деятельности в Украине, в связи с чем важную роль играет усовершенствование правового, организационного и экономического механизма управления инвестиционными процессами.

Ключевые слова: капитальные инвестиции, инвестиции в основной капитал, финансовое состояние предприятий, инновации, доходы населения, внутренний спрос, внешний спрос, рынки капитала, система налогообложения, иностранный капитал.

Ryvak O.S. Investment Activity in Ukraine

Starting from 2008 the prolonged reduction of investment activity in Ukraine takes place. This requires improvement of law, organizing and economic mechanisms of the investment processes management.

Keywords: capital investment, fixed assets investment, state investment, the financial state of the company, innovations, population incomes, inner demand, external demand, capital markets, system of taxation, foreign capital.

УДК 338.49 (474.63)

Студ. О.І. Сас; асист. М.Я. Вірт, канд. екон. наук –
Львівська КА

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 1995-2009 РОКАХ

Проаналізовано та розкрито особливості соціальної інфраструктури області. Висвітлено основні показники, які характеризують стан розвитку і основні проблеми регіону. Розглянуто основні галузі соціальної інфраструктури, проаналізовано їх стан, перспективу розвитку.

Ключові слова: соціальна інфраструктура, соціальна сфера, соціально-культурна галузь, рекреаційна сфера, міжрегіональне економічне співробітництво, соціальний комплекс області.

Вступ. Соціальна інфраструктура є однією з найважливіших сфер у житті кожної людини. Усі її ланки мають взаємодіяти між собою і створювати всі умови для комфортного існування. Соціальна сфера безпосередньо пов'язана з політикою, економікою, соціологією, хоча в кожній країні, в кожному регіоні має свої особливості, які повинні бути враховані в соціальних проектах. До складу соціальної сфери регіону належать установи, що сприяють відтворенню населення, установи охорони здоров'я, соціального захисту населення. З розвитком новітніх технологій, за останні роки соціальна інфраструктура кардинально змінилась. У своєму сучасному вигляді всі її галузі спрямовані на задоволення потреб населення, з метою отримання прибутку. Тому ця сфера функціонує у нових ринкових умовах, об'єднавшись у єдину систему.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розробку проблем соціальної інфраструктури зробили О.А. Агарков, В.С. Афанасьєва, І.В. Бестужев-лада, М.В. Борщевський, Н.А. Денисова, Д.Н. Когана [1], Д.М. Стеченко [2], Т.М. Колесник [3], А.Г. Ягодка [4] та ін. Кожен з авторів висвітлює певні аспекти становлення соціальної інфраструктури і підтверджує виключно важливу її роль у розвитку України. Але темпи розвитку і зростання соціальної сфери потребують нових досліджень і пояснень.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз стану та тенденцій розвитку соціальної інфраструктури у Дніпропетровській області. Дослідження спрямоване на розкриття проблем у цьому регіоні, а також на динаміку основних показників, що характеризують стан соціальної сфери Дніпропетровської області.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах переважна більшість об'єктів соціальної інфраструктури перебуває в руйнівному стані, не функціонує, як такої в місцях проживання (сільська місцевість) взагалі не існує. Проблеми розвитку притаманні як об'єктам сфери загального призначення (освітні, медичні культурно-побутові тощо), так і спеціального призначення (об'єкти, що спеціалізуються на обслуговуванні мало захищених та непрацездатних осіб тощо та наданні соціальної допомоги).

Соціальна інфраструктура – це особливий комплекс галузей народного господарства, таких як освіта, охорона здоров'я, культура, мистецтво, житлове і комунальне господарство, торгівля тощо. Функціональна спільність цих галузей полягає в тому, що праця в них спрямована безпосередньо на людину і суспільство загалом. Соціальна інфраструктура дедалі більше впливає на ефективність суспільного виробництва через головну продуктивну силу суспільства – людей. Неабиякою є роль соціальної інфраструктури у зростанні значення людського чинника. Одними із основних галузей, які належать до соціально-культурного комплексу, є: освіта, культура, охорона здоров'я.

Починаючи з 2003-2004 навчального року в Україні кількість загальноосвітніх закладів зменшується і в 2009-2010 р. вона становила 1054, коли в 2003-2004 р. була на рівні 1109 шкіл (на 5 %). Динаміку кількості навчальних закладів за певний період показано у табл. 1. Основна причина такої тенденції – зменшення кількості населення, зменшення доходів, якості життя. Відчутно скоротилась і кількість учнів у загальноосвітніх закладах з 521,8 тис. у 1995 р. до 311,4 тис. у 2009 р. (на 41 %), з них у денних закладах за відповідний період їх кількість зменшилась на 41 %, а у вечірніх – на 54 %. Також за 1995-2009 роки кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах зменшилась з 36,8 тис. осіб у

1995 р. до 29,0 тис. осіб у 2009 р. або на 22 %. Позитивним є покращення стану функціональних навчальних закладів, впровадження в них комп'ютеризації, ремонт будівель, які цього потребують. Також втілена в життя, і діє, програма безоплатного одноразового гарячого харчування учнів 1-4 класів.

Соціальна інфраструктура охоплює і рекреаційну сферу: бази відпочинку, санаторії, курорти, профілакторії.

Табл. 1. Загальноосвітні навчальні заклади

Рік	Кількість закладів, одиниць	Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах – всього, тис. осіб	З них у закладах		Випуск учнів загальноосвітніми навчальними закладами, тис. осіб		Кількість вчителів, тис. осіб
			денних	вечірніх (змінних), включаючи тих, хто навчався заочно	закінчили школу II ступеня (отримали свідоцтво про базову загальну середню освіту)	закінчили школу III ступеня (отримали атестат про повну загальну середню освіту)	
1995/96	1094	521,8	511,3	10,5	47,4	26,3	36,8
1996/97	1104	520,5	511,9	8,6	47,6	37,0	34,3
1997/98	1110	514,3	507,7	6,6	49,3	27,7	32,2
1998/99	1119	508,8	501,7	7,1	54,1	29,1	32,8
1999/00	1116	498,6	491,1	7,5	54,3	30,5	33,1
2000/01	1116	492,4	484,7	7,7	54,8	38,8	32,7
2001/02	1116	476,8	469,6	7,2	55,0	35,8	31,9
2002/03	1116	455,0	447,8	7,2	54,6	36,5	32,0
2003/04	1109	429,5	422,6	7,0	54,7	37,3	31,5
2004/05	1094	404,1	397,3	6,8	50,5	37,4	31,2
2005/06	1094	377,8	371,5	6,3	46,6	37,7	31,0
2006/07	1086	355,3	349,2	6,1	43,4	34,5	30,4
2007/08	1074	336,3	330,3	6,0	40,6	32,2	29,8
2008/09	1065	319,2	313,7	5,5	38,3	30,1	29,2
2009/10	1054	311,4	306,5	4,9	20,4	27,5	29,0

Так, кількість санаторіїв та пансіонатів з лікуванням у Дніпропетровській області за 1995-2009 рр. практично не змінювалась і становила 20 одиниць, проте кількість ліжок у них зменшилась за відповідний період на 14 %. Кількість профілакторіїв у Дніпропетровській області у 1995 р. становила 68 одиниць та зменшувалась щорічно й у 2009 р. вже становила 30 одиниць (зменшилась на 56 %). Кількість ліжок у цих закладах за досліджуваний період зменшилась на 58 %. Ці профілакторії, бази та інші заклади відпочинку, показник чисельності яких істотно знизився, потребують фінансової допомоги з боку держави, об'єкти, які не були профінансовані припиняють свою дію, або переходять у власність приватним особам.

Щодо будинків та пансіонатів відпочинку, їх кількість у 1995 р. становила 6 одиниць з 2 тис. ліжками, а у 2009 р. – 4 одиниць і 700 ліжок. У досліджуваній області кількість баз та інших закладів відпочинку становила 74 одиниць (з 12,2 тис. місць у них) у 2009 р. та зменшилась на 55 % (кількість місць зменшилась на 53 %) порівняно з 1995 р. Протилежна ситуація з дитячими оздоровчими таборами кількість яких швидко зросла з 1995 по 2009 рік: з 138 по 939 відповідно або у 6,8 разів. Кількість санаторно-курортних та оздоровчих закладів у Дніпропетровській області зображено на рис. 1.

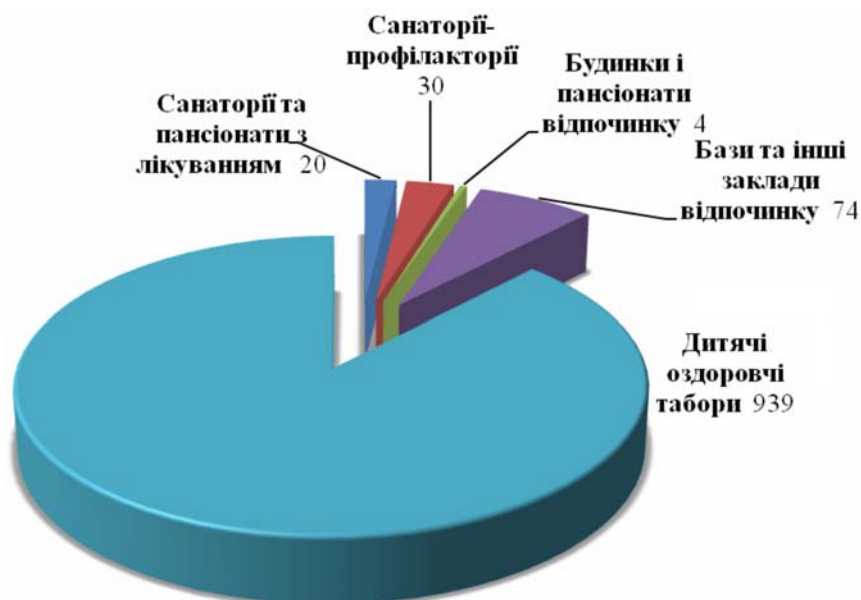

Рис. 1. Розподіл санаторно-курортних та оздоровчих закладів у Дніпропетровській області у 2009 р.

Табл. 2. Санаторно-курортні та оздоровчі заклади

Роки	Санаторії та пансіонати з лікуванням		Санаторії-профілакторії		Будинки і пансіонати відпочинку		Базис та інші заклади відпочинку		Дитячі оздоровчі табори	
	всього	у них ліжок, тис.	всього	у них ліжок, тис.	Всього	у них місць, тис.	всього	у них місць, тис.	всього	у них місць, тис.
1995	21	2,9	68	6,9	6	2,0	164	25,6	138	19,6
1996	20	2,6	63	5,5	6	1,9	161	24,8	133	17,8
1997	20	2,5	59	5,3	6	1,9	161	24,7	128	17,0
1998	23	3,1	56	5,3	4	1,1	154	21,6	177	17,3
1999	21	2,7	56	5,1	4	1,1	168	22,1	256	16,1
2000	21	2,7	53	4,9	4	1,1	166	21,3	207	14,1
2001	21	2,8	53	5,0	4	1,1	160	21,0	207	13,1
2002	21	3,0	51	4,9	5	1,2	151	20,6	285	13,8
2003	20	2,3	46	4,3	5	1,2	154	18,4	730	13,4
2004	20	2,3	40	4,0	5	1,2	124	18,2	943	17,1
2005	20	2,3	39	3,7	5	1,2	113	15,5	788	14,7
2006	20	2,5	36	3,2	5	1,2	111	15,2	815	14,5
2007	20	2,5	35	3,3	4	1,0	103	14,7	864	11,9
2008	21	2,7	33	3,1	5	0,9	82	13,0	961	11,2
2009	20	2,5	30	2,9	4	0,7	74	12,2	939	7,6

У рамках реалізації регіональної програми розвитку туризму на території області та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 р. з футболу передбачено здійснити заходи щодо: організації підготовки та перепідготовки туристичних та екскурсійних кадрів; забезпечення участі у вітчизняних та закордонних виставкових заходах; створення мережі спеціалізованих об'єктів туристичної інфраструктури, збільшення кількості готелів та інших місць тимчасового проживання, підвищення кваліфікації існуючого персоналу та якості обслуговування у всіх сферах.

Так, кількість готелів та інших місць для тимчасового проживання у Дніпропетровській області за 2000-2009 рр. збільшилась на 19 %, проте кількість

номерів у готелях збільшувалась швидшими темпами і за відповідний період становила 53 %. Щодо житлової площі всіх номерів у готелях Дніпропетровщини за досліджуваний період, то вона зросла на 74 % за 2000-2009 рр. Проте, все менше обслуговується приїжджих у Дніпропетровську область. Так, у 2000 р. готелі та інші місця для тимчасового проживання обслуговували 194, тис. осіб, то у 2009 р. кількість обслуговуваних осіб зменшилась до 171,9 тис. осіб.

Табл. 3. Готелі та інші місця для тимчасового проживання у 2000-2009 рр.

Показники	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Кількість готелів та інших місць для тимчасового проживання	84	86	99	106	107	106	106	107	103	103
Кількість номерів	2941	2757	3783	3785	4070	4323	4189	4209	4239	4489
Житлова площа всіх номерів, тис. м ²	57,9	54,7	73,4	83,3	90,0	98,6	99,8	97,2	93,0	101,0
Одноразова місткість, місць	6025	5576	9369	10629	11534	11658	11194	10924	10925	11009
Обслуговано приїжджих, тис. осіб	194,9	235,6	239,8	258,0	292,4	270,3	231,1	242,1	243,1	171,9

Охорона здоров'я охоплює лікувальні, лікувально-профілактичні, санітарно-протиепідемічні та інші медичні установи, різні види соціального забезпечення, відпочинку і фізичної культури. Кількість лікарняних ліжок у всіх лікарнях Дніпропетровська становить 35,8 тис. (на 10 тис. населення 106,8 (дані за 2009 р. у табл. 4)).

Табл. 4. Заклади охорони здоров'я у 1995-2009 рр.

Роки	Кількість лікарняних закладів, одиниць	Кількість лікарняних ліжок		Кількість лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів, одиниць	Планова ємність амбулаторно-поліклінічних закладів	
		всього, тис.	на 10 000 населення		кількість відвідувань за зміну, тис.	на 10 000 населення
1995	232	54,1	141,0	529	93,1	242,4
1996	222	44,6	117,4	510	90,0	236,7
1997	210	40,2	106,7	502	91,1	242,0
1998	207	39,3	105,1	499	91,5	245,0
1999	210	40,7	109,8	524	95,0	256,6
2000	210	40,3	109,9	523	93,7	255,7
2001	212	41,5	116,8	515	94,2	265,3
2002	205	41,1	116,4	509	94,0	266,4
2003	201	40,8	116,5	509	93,7	267,6
2004	197	38,2	110,1	508	93,8	270,2
2005	194	37,5	109,0	509	93,2	270,6
2006	191	36,9	108,0	511	92,9	271,7
2007	189	36,7	108,2	514	93,1	274,2
2008	198	36,3	107,8	1039	92,9	275,6
2009	199	35,8	106,8	795	92,8	276,9

Тенденція до зменшення кількості лікувальних закладів почалась з 1995 р., коли їх кількість становила 232 заклади і закінчилась у 2007 р., у 2008 р. кількість лікарень почала зростати з 189 у 2007 р. до 199 у 2009 р. Матеріальні умови функціонування комплексу забезпечують медична промисловість, матеріально-технічне постачання і збут. Охорона здоров'я охоплює також освітянські заклади (медучилища, коледжі, медінститути, медичні університети, курси перепідготовки кадрів), комплексні і галузеві наукові інститути й організації, а також систему управління ними. Звичайно, як і у кожному регіоні медицина потребує значних капіталовкладень. Дніпропетровськ – один із регіонів (Київ, Донецьк), де проводять складні операції із застосуванням новітніх технологій і розробок вітчизняних фахівців.

Для забезпечення високоякісної і доступної медичної допомоги в рамках регіональних програм протидії поширенню інфекційних соціально небезпечних хвороб, запобігання та лікування серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань, "Цукровий діабет", "Здоров'я нації", "Здоров'я дітей та матерів Дніпропетровщини" передбачено завершення реконструкції обласного Центру профілактики та боротьби зі СНІДом.

Висновки. На сучасному етапі розвитку регіон виступає як одна із основних ланок у формуванні міцної країни, націленої на добробут своїх громадян. Кожен регіон повинен створити привабливі інвестиційні умови відповідно до своїх ознак і особливостей. Використовувати нові механізми взаємодії, з новими цілями, для кращого функціонування і забезпечення ефективності організаційних форм, впроваджувати нові прогресивні технології, для створення організаційно-економічного механізму, що відповідає теперішнім вимогам і, що буде актуальним в майбутньому.

Поєднання всіх цих елементів з націленим впровадженням соціальних програм дасть змогу без усіляких перешкод прогресивно розвиватися регіону, та країні загалом. Дослідження показали, що у ринкових умовах соціальна сфера має розвиватися на рівні з економікою і промисловістю, тільки так можна досягнути балансу і стабільності, які б зацікавили власників та інвесторів, що необхідно для розвитку. Перспективами подальших досліджень можна виділити розвиток системи соціального інвестування та активізацію використання ресурсів комерційних організацій для розвитку соціальної інфраструктури.

Література

1. **Агарков О.А.** Соціальна інфраструктура як один з напрямів реалізації соціально-державного маркетингу / О.А. Агарков. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Grani/2010_2/S-4.pdf.
2. **Стеченко Д.М.** Розміщення продуктивних сил і регіоналістика : підручник / Д.М. Стеченко. – К. : Вид-во "Вікар", 2006. – 396 с.
3. **Колесник Т.М.** Соціальна інфраструктура в умовах трансформаційної економіки України / Т.М. Колесник, О.С. Байов. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.eprints.ksa-me.kharkov.ua/1300/>.
4. **Ягодка А.Г.** Соціальна інфраструктура і політика : підручник / А.Г. Ягодка. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 439 с.
5. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.adm.dp.ua>.
6. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.revolution.allbest.ru>.
7. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. **Програма** соціально-економічного та культурного розвитку Дніпропетровської області на 2009 рік. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.adm.dp.ua/.../D04A3D8B0DD4139AC2257554003E7A83>.

9. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakypivli.gov.ua>.

10. Єрмаков О.Ю. Соціальна інфраструктура у розвитку сільських поселень / О.Ю. Єрмаков, А.М. Крюковський // Економіка АПК. – 2007. – № 1. – С. 129-131.

Сас О.И., Вирт М.Я. Характеристика состояния социальной инфраструктуры Днепропетровской области в 1995-2009 годах

Проанализирована и раскрыта особенность социальной инфраструктуры области. Отражены основные показатели, которые характеризуют состояние развития и основные проблемы региона. Рассмотрены основные отрасли социальной инфраструктуры, проанализировано их состояние, перспектива развития.

Ключевые слова: социальная инфраструктура, социальная сфера, социально-культурная отрасль, рекреационная сфера, межрегиональное экономическое сотрудничество, социальный комплекс области.

Sas O.I., Virt M.Ya. Description of the state of social infrastructure of Dnepropetrovsk area is in 1995-2009 years

Analyzed and the special features of the social infrastructure of the region. The basic parameters that characterize the state of development and major problems of the region. The main field of social infrastructure, analyzes their condition and prospects of development.

Keywords: social infrastructure, social sphere, social, cultural, recreation field, inter-regional economic cooperation, social complex area.

УДК 332.72

Аспір. Ю.А. Семеряк – Львівська КА; асист. М.Г. Москва, канд. екон. наук – Львівський НУ ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького

ОРЕНДНІ ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ ТА НАПРЯМИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ

Розглянуто напрями вирішення проблем оренди сільськогосподарських земель в Україні. Обґрунтовано необхідність прийняття низки змін до законів України.

Ключові слова: ринок сільськогосподарських земель, оренда, державне регулювання.

Становлення ринкових відносин в аграрному секторі економіки України передбачає формування цивілізованого ринку сільськогосподарських земель. Земельні ресурси є джерелом національного багатства, від його використання залежить сталий економічний розвиток країни, рівень життя і здоров'я нації. Формуванню земельного ринку належить чільне місце в аграрній реформі, передбачає реформування відносин власності і визнання землі товаром.

Ринок землі реалізується за допомогою таких ринкових операцій, як купівля-продаж, оренда, іпотека, обмін. На сучасному етапі становлення ринку сільськогосподарських земель купівля-продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення не здійснюється, громадяни України можуть купувати і продавати лише ті ділянки, які вони отримали у приватну власність для ведення особистого підсобного господарства, садівництва, присадибних ділянок та дачного і гаражного будівництва. Неможливість купівлі-продажу сьогодні пояснюється, по-перше, відсутністю платоспроможного попиту на землю з боку більшої частини населення, по-друге, неврегульованістю багатьох питань земельних відносин, по-третє, відсутністю відповідної ринкової інфраструктури та ефективної системи ціноутворення на землю, по-четверте, неготовністю сільського насе-